

PWN-Brief

Pastoraat voor woonwagengedwoners, Sinti en Roma in Nederland

Emmaplein 19 C, 5211 VZ 's-Hertogenbosch

Nummer 42, mei 2021

Themanummer

'Christoffel de helper en tochtgenoot'

Ondersteuning in het beleid van het
pastoraat voor reizigers, Sinti en Roma

Inhoud

- Inleiding - waarom Christoffel / 2
- Het ontstaan / 3
- Sinds 2016 / 5
- Eigenschappen / 10
- Bijbelse reflectie / 14
- Gebed / 18
- Samenvatting / 19
- Jubileum / 20

Waarom Christoffel?

Inleiding

Het PWN heeft in 2016 de naam 'Christoffel de helper en tochtgenoot' in het leven geroepen ter ondersteuning van het pastorale beleid voor de reizigers, Sinti en Roma. Christoffel is al eeuwenlang de patroon van de reizigers. Hij is een bekende heilige voor de reiziger, maar zeker ook in het algemeen voor de katholieke kerk. Christoffel kent, als patroon van de reizigers, een medaille als teken van het brengen van geluk en het voorkomen van ongeluk onderweg. Het helpt de reiziger zich beter te concentreren op de ander en een groter verantwoordelijkheidsgevoel te krijgen voor iedereen die onderweg is.

Het verhaal van Christoffel is er één van de sterke man. Een man met een staf die een kindje de stroom overzet. Dit kindje blijkt uiteindelijk Jezus zelf te zijn. Dit is een beeld dat tot de verbeelding spreekt. Christoffel is een duidelijk ingebed begrip en heeft geen functieomschrijving nodig. Wanneer je jezelf een Christoffel noemt, dan meet je jezelf een zeke-

re christelijke houding aan; de houding om open te staan voor mensen die hulp nodig hebben.

Deze eeuwenoude christelijke legende symboliseert de boodschap van de Heilige Schrift. De opdracht dat je je altijd in moet zetten voor een ander; dat je altijd het goede moet doen. En juist daarom kiest het PWN 'Christoffel de helper en tochtgenoot' als inspirator voor het pastorale beleid. Natuurlijk is deze 'Christoffel de helper en tochtgenoot' niet alleen van en voor de reizigers, Sinti en Roma; Christoffel is er voor ieder mens.

Het PWN doet een voorstel tot een oproepdag, een Cor-dag. Een dergelijke dag stimuleert mensen om anderen over de stroom te zetten zoals Christoffel met het kind Jezus deed. Het is een oproep om goede werken te doen.

Jan van der Zandt m.s.c.

Miniatuur woonwagen en houten Christoffelbeeldje op het kantoor van het PWN

Het ontstaan

1. Het ontstaan van 'Christoffel de helper en tochtgenoot'

'Christoffel de helper en tochtgenoot' is ontstaan door een initiatief van Wim Brouns; directeur van de Christoffelschool in Stein. De Christoffelschool was een kleine school voor Sintikinderen die moest sluiten vanwege het normalisatiebeleid in het onderwijs. Sintikinderen werden geacht naar reguliere scholen te gaan en Wim Brouns begeleidde de kinderen en hun ouders bij deze overgang. Ook hielp hij leerkrachten de cultuur en achtergronden te leren begrijpen en hiermee om te gaan. Wim sloot zich, naast zijn werk, aan bij de diocesane werkgroep van het woonwagenvoorstel in het bisdom Roermond. Wim was een Christoffelfiguur bij uitstek. Hij was uiterst geduldig van aard en hielp mensen de oversteek te maken. Wim liet zich inspireren door Christus in zijn manier van omgaan met de mensen om hem heen. Zoals Christus de mensen open en liefdevol benaderde en nooit een oordeel uitsprak, zo ging ook Wim met de mensen in zijn omgeving om. Hij was een brug tussen de culturen. Wim was een gelovig mens. Hij vervulde zijn functie daarom zowel vanuit maatschappelijke als religieuze motieven. Wim is over-

Wim Brouns tijdens het internationaal congres woonwagenvoorstel (CCIT) op Rolduc in Kerkrade in 2011

Omslag van het boek 'Ik denk dat ik rouw'
door Judith Knapp-Brouns

leden en wordt gemist. Zijn voorbeeld inspireerde het PWN om de naam en de functie van 'Christoffel de helper en tochtgenoot' in het leven te roepen. Er is een boek over Wim verschenen met de titel 'Ik denk dat ik rouw'. Dit boek is geschreven en uitgegeven door zijn dochter; recht vanuit het hart.

2. Een speciale dag als 'Christoffel de helper en tochtgenoot'

Op 24 juli wordt de feestdag van de Heilige Christoffel, de patroon van de reizigers, gevierd. Vanaf 2016 is de Heilige Christoffel voor het bestuur van het PWN de inspiratiebron voor het pastorale beleid. Hij is de drager van het beleid van het pastoraat voor woonwagenvoortbewoners, Sinti en Roma in Nederland. In zijn taak als ondersteuner wordt hij 'Christoffel de helper en tochtgenoot' genoemd. Bij deze naam heeft het PWN ook een praktisch beleidsplan opgesteld. Hierdoor kan hij direct zijn invloed uitoefenen.

3. Naam en plan

Het beleidsplan draagt de naam 'Christoffel de helper en tochtgenoot'. In dit beleidsplan wordt het voornemen uitgewerkt om een speciale hulpdag in het leven te roepen; de zogenaamde Christoffel Oproepdag. Dit is een dag waarop een helper en tochtgenoot wordt opgeroepen om dienstbaar te zijn; om iemand te helpen. De Christoffel Oproepdag oftewel de Cor-dag.

4. Cor-dag

De Cor-dag staat dus voor een dienstdag. Een dag waarop 'Christoffel de helper en tochtgenoot' oproept tot dienende belangstelling voor elkaar. Kijk om je heen. Waar ben je nodig? Zit iemand verlegen om een praatje? Kun je iemand blij maken? Kun je zorgen verlichten? Kun je praktische hulp bieden wanneer de nood bij iemand hoog is?

5. Betekenis van de Cor-dag

Wanneer je drie letters combineert - C = Christoffel, O = Op, R = Roepdag - dan krijg je de Cor-dag. Het Latijnse woord cor betekent hart. Daarnaast zijn het ook de eerste drie letters van de Coronacrisis. Deze periode van crisis, waarin de hele wereld verzeild is geraakt, zal in de herinnering blijven als een periode waarin buitengewone inspanningen moeten worden verricht om te voorkomen dat je met dit dodelijke virus besmet raakt. Deze drie betekenissen van de Cor-dag zijn van belang en wijzen erop dat je wordt opgeroepen je medemens een dienst te bewijzen. Natuurlijk is het doen van goede daden niet gebonden aan een bepaalde dag, maar toch is het goed om er bewust tijd voor vrij te maken; om tijd in je agenda vrij te maken. De verplichtingen van het dagelijkse leven slokken al je tijd makkelijk op en het gevaar ligt op de loer dat je daardoor niet meer aan deze belangrijke taak toekomt.

6. Jezus wees hierop en deed zelf niet anders

Iemand van dienst zijn is een daad van barmhartigheid. Goed zijn voor elkaar is een daad van de hele mens. Jezus deed het ons voor. Hij liet zien hoe het

Het houten Christoffelbeeldje is een cadeau aan het PWN van fr. Wim Verschuren 1933-2021, frater van Tilburg en mede-initiatiefnemer van de Beweging van Barmhartigheid in Vught

moet. Sterker nog, juist hiervoor is hij naar de wereld gekomen. Zijn Vader heeft hem geroepen en naar de wereld gezonden om de mensen te helpen, om barmhartigheid te betonen aan de mensen. Jezus deed dit en vroeg zijn leerlingen en navolgers hetzelfde te doen. Zijn hele leven, leer, dood en opstanding, waren daarop afgestemd. Zijn volgelingen zijn herkenbaar door hun daden. Zij volgen hem hierin na.

7. Wederkerig helpen

Wanneer het gaat om dienende belangstelling, denkt het PWN natuurlijk als eerste aan de mensen die tot de bevolkingsgroepen van reizigers, Sinti en Roma behoren. Maar ook in parochies en gemeenten wonen mensen die erg geholpen zouden zijn met een Cor-dag of een Cor-daad van een medemens. Bovendien, het begrip 'van dienst' zijn is een wederkerig begrip. Wanneer je iemand van dienst bent, help je tegelijkertijd ook jezelf. Christoffel stond aan het water en hielp het kind naar de andere kant. Hij hielp het kind, maar tegelijkertijd ook zichzelf. Deze daad van barmhartigheid deed hemzelf ook goed. Zijn Heer,

zijn Schepper, koos hem om dienstbaar te zijn voor zijn medemens en deze medemens bleek Jezus zelf te zijn. Dat is wederkerigheid en dat maakt beide partijen gelukkig.

8. Zijn diensten welkom?

Misschien zijn reizigers, Sinti en Roma, verwonderd over deze oproep van het PWN. Misschien zullen ze zeggen: 'we redden onszelf wel'. Maar misschien zeggen ze ook: 'Wederzijdse hulp is bij ons bekend. Het is de basis voor het leven van ons mensen die onderweg zijn. In de reizende tijd hebben we elkaar altijd geholpen. En ook nu helpen we elkaar. Daarom zijn we blij met dit initiatief.' Ook zouden ze kunnen zeggen: 'We vroegen ons al af, juist in deze tijd van werkloosheid onder de reizigers, zou de parochie niet iets kunnen betekenen voor onze jongeren die geen werk hebben?'

9. Reizend bestaan ingeboet

Woonwagenbewoners, Sinti en Roma, zijn van oudsher bevolkingsgroepen die reizend verdienden. In Nederland werd de rem gezet op deze levenswijze. Zelfs zo sterk, dat Sinti en Roma nu minder vaak verhuizen, minder mobiel zijn, dan andere burgers. In de reizende tijd was het gebruikelijk dat Sinti en Roma elkaar hulp boden; door het beleid van Nederland is deze hulp steeds minder vanzelfsprekend geworden. Hierdoor is ook de afhankelijkheid van de Sinti en Roma van de burgersamenleving - in alle facetten van het leven - groter geworden. Onderlinge hulp is van levensbelang; dat heeft de Coronacrisis ongewild en zeer ingrijpend aangetoond.

10. Steuntje in de rug

Tegenwoordig zijn woonwagenbewoners, Sinti en Roma, meer en meer afhankelijk geworden van de lokale ondernemers. Bijvoorbeeld om een baantje te bemachtigen of een steuntje in de rug te krijgen bij het starten van een eigen onderneming. Wellicht zijn er in de parochie ondernemers die dit ruggensteuntje kunnen en willen geven. Op die manier kan een Cor-dag helpen een ander op gang te helpen. Omdat de lijntjes kort zijn zitten hulpvrager en hulpverlener

dan snel op één lijn en kunnen ze elkaar optimaal van dienst zijn.

11. Christoffel project sinds 2016

Het Christoffel-ondersteuningsbeleid van het PWN is sinds 2016 actief en werkzaam. Degenen die het PWN kennen en de PWN-brief lezen, zijn al vertrouwd met dit project. Over het Christoffel project zijn artikelen verschenen in een aantal PWN-brieven:

- PWN-brief 33, december 2016:
Artikelen Belangstelling van Christoffels voor de PWN Landdag. Integratie krijgt een kans door voor elkaar open te staan.
- PWN-brief 37, juni 2018:
Themanummer St. Christoffel
- PWN-brief 39, december 2019:
Uitreiking Christoffelplaquette

Door het hele land zijn al Christoffels werkzaam. Dit zijn pastores, diakens en vrijwilligers die de naam Christoffel dragen en waarmaken. Hieronder wordt een aantal Christoffels beschreven zodat duidelijk wordt wie deze Christoffels zijn en wat ze doen.

PWN-brief 37, juni 2018: Themanummer St. Christoffel

12. Een religieuze

Om te beginnen, een religieuze die al meer dan 30 jaar pastoraal medewerkster is voor een groot woonwagencentrum. Maar ook een andere religieuze die al meer dan 25 jaar een familiegroep in de wagens bezoekt. Zij heeft de woensdag tot haar persoonlijke Cor-dag bestempeld. Een pater-religieus helpt bij het opzetten van een kringloopwinkel waarvan de winst bestemd is voor kinderen uit minima-gezinnen.

13. Een gepensioneerde onderwijzer

Een gepensioneerde hoofdonderwijzer van een woonwagenschol bezocht nog steeds regelmatig zijn oud-leerlingen. Inmiddels zijn dat leerlingen uit maar liefst drie generaties. Het doet h m zichtbaar goed deze dienst te kunnen en mogen aanbieden, maar ook degenen die hij bezoekt zijn blij met zijn belangstelling en warme hartelijkheid. Wanneer er iemand ziek is belt hij even; wanneer er iemand in de tentie zit, stuurt hij een kaartje.

Een andere onderwijzer geeft bijscholing aan Sintikinderen met een achterstand. Weer een ander staat mensen met maatschappelijke problemen bij en helpt de jongeren bij het zoeken van een baan. Hij bemiddelt bij de werkgever en begeleidt het hele traject.

14. Een diaken: als een Christoffel die iemand over de stroom zet

Diakens in het land zijn blij met het project 'Christoffel de helper en tochtgenoot'. De reizigers kennen Christoffel vaak alleen maar van de medaille aan een sleutelhanger. Toen ze hoorden dat Christoffel ook een helper heeft, was dat een openbaring. 'Waarom ook niet' zei iemand met humor. 'Het is best wel saai als je als heilige altijd in het metaal gegoten moet zijn. Of dat je altijd een gipsbeeldje bent. Of een medaille die aan een sleutelring of gemagnetiseerd aan het dashboard van de auto hangt.' De Heilige Christoffel is altijd heel graag een patroon voor de reiziger geweest en wil dat ook met grote toewijding blijven doen. Dat is zijn taak; de reiziger bijstaan en veilig van A naar B brengen. Toch zijn we er zeker van dat Christoffel vereerd zal zijn dat hij na een jaar of 100 gewoon weer in de huid van een man of vrouw mag kruipen en 'Christoffel de helper en tochtgenoot' kan zijn. Hij leeft voort in goede en liefdevolle vrouwen en mannen van vlees en bloed die helpen waar ze kunnen; waar nodig is. Gewoon in het dagelijks leven weer iemand over de stroom zetten! Een andere diaken zet zich, naast zijn diaconale en kerkelijke taken, in voor armoedebestrijding. Er zijn in Nederland wel 20 diakens bekend die een verbindende, dienende, parochiële taak hebben voor de reizigers, Sinti en Roma.

Uitreiking van Christoffelplaquette Landdag PWN 2019

Diaken Wil Houben ontvangt op 18 maart de Christoffelplaquette. Na zijn pensioen zette Wil zich meer dan twaalf jaar in voor de pastorale zorg voor de reizigers in Maastricht en dat blijft hij doen als extra presentiekracht.

15. Een reiziger

Een reizigersvrouw helpt al jaren in de parochie. Ze bezoekt haar medereizigers en de burgers mensen. Zij gaat met hen op bedevaart en is tussenpersoon tussen de parochianen en de pastor. Een ware Christoffel en zij doet het met groot plezier en inzet!

16. Een onderwijsdeskundige

Een pensioneerde onderwijsdeskundige die aan Romamoeders vroeger op school les heeft gegeven heeft tot acht jaar na haar pensionering al haar tijd ingezet voor de kinderen van haar oud leerlingen. We hebben grote bewondering voor wat zij allemaal oppakte. Toen kende we nog niet de Cor-dag maar die had ze wel drie of meer per week. Ik noem enkele taken van haar: bemiddelen tussen moeilijke lerende leerlingen, de school en de ouders. Moeders en kinderen zonder papieren helpen aan een verblijfvergunning: een zeer tijdrovende, geduld beproevende en complexe materie. Een bemiddelingstaak tussen gemeente, IND, ouders en ambassade en soms ook wel

justitie. Zij was een Christoffel die met haar last nog al eens kopje onder moest gaan in de sterke stroom van weerstand maar gelukkig kon zij 'reddingzwemmen'. Veel meer vrijwilligers in het woonwagencentrum hebben deze diensten met goed gevolg voltooid. Wij zijn daar zeer dankbaar voor. En zoeken oprecht in uw parochie naar hun opvolgers want wij zijn ervan overtuigd dat deze actie van 'Christoffel de helper en tochtgenoot' als gegoten zit in het parochiepastoraat.

17. Een parochievrijwilliger

Er zijn vrijwilligers in de parochie die al jaren gezinnen in de buurt bezoeken. Zij bezoeken ouderen en zieken. Ze helpen bij het voorbereiden van de eerste communie en bemiddelen bij het toedienen van de sacramenten. Hierdoor zijn vriendschappen ontstaan en er worden ervaringen en diensten uitgewisseld. Inmiddels helpen reizigersmoeders nu ook zelf in de parochie.

18. Een pastorale werker

Er is een pastoraal werker die zelfs een groot woonwagencentrum heeft 'geadopteerd'. Hij constateerde dat de plaatselijk parochie moeite had met de pastorale zorg voor het woonwagencentrum en dat kon hij niet meer aanzien. Toen hij met emeritaat ging, startte hij in zijn eentje bezoekwerk, bouwde hij vertrouwen op en is hij al jaren bezig een eigen gebedsplek op te zetten. Hij zocht de samenwerking en vond reizigers en Roma die daar woonden bereid om mee te werken. Zij hebben de gemeente en het bisdom hierbij betrokken om zo echt samen iets op te zetten. Droevig is het daarom dat de pastoraal werker onlangs ernstig ziek werd en is overleden. Een groot verlies. We hopen dat de parochie zijn Christoffeltaak wil overnemen en zijn levenswerk doorgang kan vinden. Zijn vrouw heeft aangegeven hier haar volle medewerking aan te willen verlenen.

19. Een pastor van de parochie als Christoffel

Woonwagengewoners, Sinti en Roma, zijn gemeenschapsmensen. Gemeenschapsleven zijn hun wortels. Deze gemeenschapszin komt vooral tot uiting bij religieuze kerkelijke momenten. Bij het op bedevaart gaan, bij de doop, bij de eerste communieviering

en bij begrafenissen. Een feest of een afscheidsviering bindt hen samen. Er komen dan ook altijd veel mensen naar een viering. Deze vieringen worden vaak door henzelf georganiseerd. Iedereen wordt hierbij betrokken. Dit kan lastig zijn voor een pastor van een parochie want de voorgestelde tijd voor en de inhoud van zo'n viering strookt niet altijd met de gangbare gebruiken binnen een parochie. Gelukkig zijn er veel pastors die dit geen bezwaar vinden en met hart en ziel medewerking verlenen aan de door de woonwagengewoners georganiseerde vieringen.

20. Noden zullen groter worden

Er zijn veel noden om ons heen. Dat is altijd al zo geweest, maar de Coronacrisis heeft dit versterkt. Er wordt al voorspeld dat er een maatschappelijke tweedeling in de samenleving zal ontstaan. Degenen met een vaste, betaalde, baan hebben geluk, terwijl degenen die dit niet hebben aan de willekeur van de dag overgeleverd zullen worden. Het initiatief tot een Christoffel Oproepdag is deze eerste groep ervan bewust te maken dat zij degenen zijn die geluk hebben gehad en dat zij in de positie zijn om voor zichzelf een Cor-dag te bepalen. Een dag waarop zijn dienstbaar zijn aan mensen die het minder goed of soms zelfs ronduit slecht hebben getroffen.

21. Vallen we uw parochie lastig met 'Christoffel de helper en tochtgenoot'?

Parochies kennen een stevige christelijke structuur en zijn ingebed in de samenleving. De parochie staat in een afgebakend stuk bewoonde wereld en kent de omstandigheden van de bevolkingsgroepen. Een parochie heeft ook altijd een oecumenische inslag. Het woord oecumene is een van het Grieks afgeleid woord en betekent 'de gehele bewoonde wereld'. Juist door deze oecumenische inslag is een parochie bij uitstek de ideale plek om het initiatief van 'Christoffel de helper en tochtgenoot' te dragen. Misschien zou met de medewerking van de omliggende parochies zelfs een 'Christoffel dienstencentrum' kunnen worden op gezet waarin Christoffels hun diensten kunnen aanbieden. Een centrum waar vraag en aanbod met elkaar verbonden kunnen worden.

22. Wie zijn de hulpvragers en hulpgevers?

Er zijn veel noden in de samenleving. Door een Cor-dag hieraan te besteden, kunnen mensen geholpen worden. Ze krijgen dan dat broodnodige steuntje in de rug. Gedacht kan worden aan:

- Jonge gezinnen

Het zou goed zijn om aandacht te besteden aan twintiger en dertigers onder de Roma en Sinti. Deze leeftijdsgroep is startend op de arbeidsmarkt en heeft vaak jonge kinderen. Het motto hierbij is: Help Sinti en Roma twintigers en dertigers aan het werk. Zie hiervoor ook onze levenswerkboeken en speciaal de uitgave van 5 mei 2020; nummer 5 met als titel 'De kostwinning van Sinti en Roma. Toen en nu!'. We denken dat deze hulp bij uitstek kan komen van gepensioneerden die ervaring hebben op de arbeidsmarkt of van lokale ondernemers.

Boekje: *Kostwinning van Sinti en Roma, Toen en Nu!*
Levenswerkboek over werkgelegenheid

- *Gedetineerden*

Aandacht voor gedetineerden en hun familie is nodig. Het doel is gedetineerden en hun familie te ondersteunen bij veranderingen in het leven die na de detentie plaats moeten vinden. Hulp kan geboden worden door pastores, diakens en vrijwilligers en parochianen die affiniteit hebben met justitie.

- *Pastorale zorg*

Het geven van pastorale zorg aan de buitenkring van de parochie is een uitdaging. Zie hiervoor de brochure 'Van Pater tot Parochie' - uitgave augustus 2010. Deze pastorale zorg kan gegeven worden door pastores, diakens en vrijwilligers die affiniteit hebben met reizigers, Sinti en Roma en die bereid zijn zich meer voor hen in te zetten.

- *Niet- en andersgelovigen*

Niet alle Roma en Sinti zijn katholiek of zelf maar gelovig. Zij verdienen ook aandacht in kerk en samenleving. Zie hiervoor de eerder uitgegeven brochures 'Ten dienste van. Tijdperk in Beweging. Meelopen met je naaste' (najaar 2012) en 'Door alle tijden. Pastorale betrokkenheid' (najaar 2011).

- *Wegwijs maken naar andere hulpbronnen*

Er zijn hulpbronnen beschikbaar. Echter, het vinden hiervan is vaak ingewikkeld. We zoeken mensen die jonge ouders van reizigers, Sinti en Roma en hun kinderen willen helpen bij het vinden van alle reguliere hulpbronnen die in hun omgeving voor hen beschikbaar zijn. Parochies dienen hun diacoonale taken niet alleen uit te besteden aan reguliere instanties, maar zelf ook proactief en kordaat deze taken op te pakken en de jonge ouders te helpen hun weg te vinden.

- *Oorlogsslachtoffers en nabestaanden*

Er dient zeker ook aandacht besteed te worden aan reizigers, Sinti en Roma, die vervolgd zijn tijdens de oorlog van '40 - '45. Veel Sinti en Roma hebben in de oorlog de dood gevonden in concentratiekampen of hebben dit ternauwernood overleefd. Zij hebben geleden en zijn vernederd. Zijzelf, maar zeker ook hun kinderen en kleinkinderen lijden hier nog steeds onder. Onder het verlies van dier-

baren of het leven met dierbaren die in de kampen beschadigd zijn. Zie hiervoor het boekje 'Me hum Sinthu' en het themanummer 41 van de PWN-brief met als titel 'De oproep het verleden te herdenken vraagt om begrip voor het heden'.

Boek: *Me hum Sinthu*

Eigenschappen van een Christoffel

23. Pelgrim zijn

Een Christoffel is een pelgrim onder de pelgrims. Iemand die meeloopt en meeleeft op de levensweg van een ander. Iemand die bereid is om met de kracht van de liefde die van binnenuit komt iedereen die zijn pad kruist bij te staan. In het bijzonder diegenen die het tempo van de tijd en alle veranderingen niet bij kunnen houden. Diegenen die achterblijven op de weg. Diegenen die verwaarloosd en vergeten worden; die daardoor aan de kant blijven staan en de overtocht niet op eigen kracht kunnen maken. Diegenen die het stempel 'complex' krijgen en voor wie in de samenleving eigenlijk geen ruimte is. Diegenen voor wie geen ruimte wordt gemaakt omdat diens naam en faam niet strookt met wat de samenleving verwacht.

'Wie mensen in het hart draagt, weet dat Jezus hen draagt. En wie Jezus in zijn hart draagt, vindt daar een steun om andere mensen te 'dragen' (uit een informatiebron op de website van het Gouden beeld).

24. Niemand uitsluiten

Een Christoffel zorgt ervoor dat het geknakte riet niet breekt. Een Christoffel respecteert en bewaakt het dunne draadje dat naar de kerk loopt. Reizigers kennen geen vaste traditie van kerkbezoek, maar hun geloof is oprecht. Ze geloven in God die hen nabij is en wiens bescherming ze onderweg nodig hebben. Om die bescherming vragen ze ook. Een Christoffel-figuur zal de geloofsovertuiging van de reizigers respecteren en onderstrepen. Een Christoffel zal er alles aan doen om hen ter wille te zijn. Deze houding is gestoeld op wat Jezus zei in Johannes 14: 15: 'Ik laat jullie niet als wezen achter'.

25. Stenen aandragen waarmee het Koninkrijk van God wordt opgebouwd: broer, zus en vriend zijn (1 Petrus 2)

Een Christoffel is als een broer, als een zus, als een vriend. Wanneer er sprake is van een broederlijke, zusterlijke en vriendschappelijke verhouding, dan is

hulp bieden altijd een wederzijds proces. Waar liefde en vriendschap aanwezig is, daar is God. Ubi Caritas et Amor, deus ibi est.

26. Helpen vanuit het hart

Een Christoffel laat je beseffen wie je bent als mens; hoe je handelt als mens. De mens is een Christusdrager. Christoffel helpt je Christus als voorbeeld te zien en Hem mee te dragen. Hij helpt je zorgzaam te zijn en je naasten bij te staan. Christoffel is blij van hart en verheugd als mensen een beroep op hem doen. Hij geeft hiermee uiting aan hetgeen staat in Psalm 105: 3 'Wees blij van hart, u die de HEER zoekt'.

'De mens is een Christusdrager'

27. Verbinder zijn

Een Christoffel helpt een brug te zijn van de ene oever naar de andere. Hij helpt verbinding te zoeken van de ene mens naar de andere. Deze hulp is onmisbaar aangezien het soms moeilijk is om op eigen kracht de overkant te bereiken.

28. Eensgezindheid bewerkstelligen

Een Christoffel helpt bij het zoeken naar eensgezindheid. Dit doet hij door eigenbelang en eigen voordeel uit te schakelen. Een Christoffel handelt dan in de geest van de brief aan de Filippenzen waarin in hoofdstuk 2: 4 staat 'Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander'.

29. Echtheid bewaren

Een Christoffel helpt de levende, eigen en sterke geloofstraditie van de reiziger, de nomadische mens, te bewaren en helpt tevens deze waardevolle traditie door te geven aan de volgende generatie. Zoals we lezen in 2 Thessalonicenzen 2: 15 'Wees standvastig, broeders en zusters en blijf bij de traditie waarin u door ons onderwezen bent, in woord of geschrift'.

30. Geen onderscheid maken

Een Christoffel maakt geen onderscheid tussen personen. Zoals Romeinen 10: 12 luidt 'Er is geen onderscheid tussen Joden en andere volken, want ze hebben allen dezelfde Heer'.

31. Eenvoudig klaarstaan

Een Christoffel helpt eenvoudig en direct. Zonder omhaal van woorden en zonder wachttijden; in de geest van Jezus zoals opgetekend in Lucas 10: 21b 'Op dat moment begon hij vervuld van de heilige Geest te juichen en zei: 'Ik loof u, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat u deze dingen voor wijzen en verstandigen hebt verborgen, maar ze aan eenvoudige mensen hebt onthuld. Ja Vader, zo hebt u het gewild''

32. Samen optrekken

Een Christoffel is bereid mee te lopen, is bereid je hand te pakken om je weer op weg te helpen totdat je aangeeft zelf weer verder te kunnen. Een Christoffel luistert en helpt altijd op gelijke voet en in samenspraak met degene die hulp vraagt of hulp nodig heeft.

33. Het belangrijkste voorschrift doorgeven

Een Christoffel helpt het belangrijkste voorschrift uit de hele Bijbel over te dragen: 'Houd van God met heel je hart en met heel je ziel, met heel je verstand en met al je krachten en houd van je naaste als van jezelf' (Mattheüs 22: 37 - 39 en Marcus 12: 29 - 31).

34. Fungeren als overdrager

Een Christoffel laat op een eenvoudige en spontane manier aan de mensen die onderweg zijn de gaven van het Rijk Gods zien. Een Christoffel helpt het Brood des Levens te delen en door te geven. Een Christoffel brengt het Woord van God in begrijpelijke taal over en bedient de sacramenten. Hij laat zich hiervoor inspireren door het verhaal van Filippus en de Ethiopiër (de Eunuch) zoals vermeld in Handelingen 8: 26 - 40: 'Onderweg kwamen ze bij een plaats waar water was en de Eunuch zei: "Kijk, water! Waarom zou ik niet gedoopt kunnen worden?" Hij liet de wagen stilhouden

Het beeld van Christoffel aan de stationstunnel in 's-Hertogenbosch. Op 30 juni 1960 door burgemeester Loeff onthuld.

en beiden liepen het water in, zowel Filippus als de Eunuch, waarna Filippus hem doopte'.

35. Dienstbaar zijn

Een Christoffel is dienstbaar, zoals Jezus dienstbaar was. Een Christoffel loopt in de voetstappen van Jezus en neemt een voorbeeld aan Hem die de voeten van zijn leerlingen wast (Johannes 13: 3 - 5). Ook neemt de Christoffel een voorbeeld aan de knecht uit de parabel in Lucas 17: 7 - 10. Deze knecht komt thuis van het zware werk op het veld en hoort toch weer zijn baas van dienst te zijn. Christus is dienstbaar in vergevingsgezind. Hij vergeeft niet zeven maal, maar zeventig keer zeven maal (Mattheus 18: 22).

36. Aandacht hebben voor het kind

Zoals zijn beeltenis al aangeeft, heeft Christoffel aandacht voor alle kinderen. Zoals in Mattheüs 7: 9 staat: 'Is er iemand onder jullie die zijn kind, als het om een brood vraagt, een steen zou geven?'

37. Bewaarder zijn

Christoffel is hét symbool van de mens die het goede dat hem is toevertrouwd koestert, bewaart en er ook naar handelt. Zoals in 2 Timotheüs 1: 14 deze opdracht gegeven wordt: 'Bewaar door de Heilige Geest, die in ons woont, het goede dat je is toevertrouwd'.

38. Geduldig wachten

Christoffel staat geduldig te wachten aan de oever van de rivier. Precies zoals zijn meester, Jezus, aan de oever van het meer stond te wachten op zijn leerlingen om hen van dienst te kunnen zijn (Johannes 21: 4). Dat geduldig wachten is ook de opdracht die gegeven wordt in Lucas 12:35 - 36: 'Sta klaar, doe je gordel om en houd de lampen brandend en wees als knechten die hun heer opwachten wanneer hij terugkeert van de bruiloft, zodat ze direct voor hem open doen wanneer hij aanklopt'.

*'Goede Daden maken
de mens en de natuur beter'*

39. Zoekers verenigen

Een Christoffel is op zoek naar mede-Christoffels om samen een kring te vormen. In navolging van de discipelen van Jezus in Johannes 12: 22: 'Filippus ging dat tegen Andreas zeggen en samen gingen ze naar Jezus'.

40. Enthousiasme

Een Christoffel beseft dat hij als navolger van Jezus van Nazareth gezonden is door de Vader van alle mensen en alle volken. Zoals staat in Romeinen 12: 11: 'Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest en dien de Heer'.

41. In de voetsporen van Jezus gaan

Een Christoffel is steeds bereid in de voetsporen van Jezus van Nazareth te gaan. Een Christoffel zal in elke omstandigheid zoeken naar de wil van de Vader. In 1 Petrus 2: 21 en 22 staat deze oproep: 'Treed dus in de voetsporen van Hem die geen enkele zonde beging en over wiens lippen geen leugen kwam'.

42. Wijsheid uitstralen

Een Christoffel helpt de wijsheid van eenvoudige mensen die onderweg zijn, een stem te geven. In Sirach 4: 11 wordt dit als volgt verwoord: 'De wijsheid verhoogt de eer van haar kinderen en is wie haar zoekt tot steun'.

43. Grenzen doorbreken

Een Christoffel helpt de belemmeringen, die de mens in nood ervaart en hem begrenst, te doorbreken om zo de eigen weg verder te kunnen vervolgen. Hij doet dit zoals Jesaja profeteerde: 'In al hun nood was hij ook zelf in nood: zij werden gered door de engel van Zijn tegenwoordigheid. In Zijn liefde en mededogen heeft Hij hen zelf verlost, hij tilde hen op en heeft hen gedragen, alle jaren door' (Jesaja 63: 9).

44. Ruimte scheppen

Een Christoffel opent de weg naar een hoopvolle toekomst; een toekomst die voor ieder mens is weggelegd. In Genesis 18: 19 staat dit als volgt opgetekend: 'Want ik heb hem uitgekozen, hij moet zijn zonen en zijn verdere nakomelingen voorhouden de weg te volgen die ik wijs, door rechtvaardig en goed te handelen'.

45. Gezonden worden

Daar waar hij gezonden wordt en waar hij nodig is, daar helpt een Christoffel. Soms op onbekende en onverwachte wegen. Net als de profeet Elia die werd uitgezonden om te helpen, zoals te lezen is in Lucas 4: 26: 'Toch werd Elia niet naar één van hen gezonden, maar naar een weduwe in Sarepta bij Sidon'.

Christoffelbeeld in de tuin van Accademia d'Unghera in Rome. Tijdens International Conference: Roma people in Europe - Pastoral care and Social integration

Bijbelse reflecties op de taak van 'Christoffel de helper en tochtgenoot'; de leerschool van Jezus

46. In het belang van de ander

Zowel katholieken als protestanten volgen de leer en het levensdoel van Jezus Christus. Deze leer komt tot uiting in kerkelijke erediensten én in de dagelijkse levenshouding. Het openbare leven van Jezus speelde zich grotendeels af tussen de mensen in het dagelijks leven; op straat en in de huizen waar de mensen wonen en werken. Dit leven van elke dag staat centraal in het Christoffelproject. 'Christoffel, de helper en tochtgenoot' is iemand die graag bereid is - naar het voorbeeld van Jezus - Goede Daden te verrichten in het belang van de ander. Bij onderhandelingen over cruciale levenszaken zoals onderdrukking, achterstelling en verwaarlozing wil hij een bemiddelaar en een brug zijn. In de volgende reflectie overwegen we kort het leven van Jezus en zien we dat hij een ware eredienst maakt van zijn Goede Daden en handelingen. Hij bewijst eer aan de Schepper van alles, zijn Vader, Heer van hemel en aarde. Hij brengt hem lof en dankt hem voor wat hij met de mensen om zich heen tot stand brengt.

Daarom deze reflectie van de Bijbel op het thema. We laten de verhalen over Jezus op ons inwerken. En vragen of zijn Geest ons mag raken en begeleiden.

47. Jezus de bevrijder

Jezus wordt geboren in een eenvoudig gezin en groeit op in een klein stadje; Nazareth. Zijn vader, Jozef, is timmerman en aannemer. Op zijn dertigste begint Jezus zijn missie. Zijn volgelingen komen hoofdzakelijk uit hetzelfde milieu; toegewijde mensen die openstaan voor zijn leer. Het zijn ruimhartige mensen die eraan toe zijn een man zoals Jezus te ontmoeten. Ze zien in hem een bevrijder. Ze zijn grootgebracht in de verwachting van de komst van de Messias. En hij zou die Messias wel eens kunnen zijn. Sterker nog, ze geloven dat hij het is en ze zijn er klaar voor om zijn leven en zijn leer te omhelzen. Toen hij hen vroeg hem te volgen, waren ze dan ook meteen bereid hun baan op te zeggen, hun huis en goed achter te laten en met hem op stap te gaan. De wereld in. Jezus blijkt

een godsdienstig en oprecht mens te zijn die wars is van starheid in de leer. Wars van geslotenheid en eigenbelang. Hij kiest deze leerlingen uit omdat ze tijdgenoten zijn, dezelfde achtergrond hebben én openstaan voor het oorspronkelijk geloof in God. Zij begeven zich, samen met hem, in het centrum van een roerige samenleving. Daar waar de, veelal onderdrukte, mensen dagelijks leven en hun brood verdienen. De spanningen tussen de religieuze overheden en het volk maken de verhoudingen harteloos.

48. Doel van Jezus missie is drieledig

Het doel van Jezus' missie is drieledig:

1. In woord en daad een voorbeeld zijn, de goede weg wijzen, het goede bevestigen en de mensen bemoedigen en sterken.
2. Zichzelf aanbieden als levenskracht vanwege zijn hogere afkomst en zending.
3. Geestelijke toegang verschaffen tot de Vader in de hemel. Gebeden tot de Vader eindigen met 'door Christus Jezus onze Heer. Amen'. Jezus verwoordt zijn doel als volgt: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.' (Joh. 14:6). Of om zijn doel persoonlijker te stellen: 'Ik, Jezus, ben je weg, geef geestkracht aan je leven en ik leid je naar de Vader in de hemel.'

49. Jezus rondgang

Jezus probeert in zijn rondgang in stad en dorp het inzicht in het dagelijks bestaan te verdiepen. Dit doet hij onder andere door eenvoudige gelijkenissen te vertellen. Door zijn woorden en Goede Daden getuigt hij van recht, waarheid en medemenselijkheid. Hij verafschuwt de leer waarin de mensen ondraagbare lasten worden opgelegd en klein worden gehouden. Hij predikt de oude wijsheden uit de geschriften zoals: 'Bemin uw naaste als uzelf, verbeter de wereld en begin dan steeds bij jezelf, blijf de ander altijd vergeven.'

Bronzen Christoffelplaquette

50. Zijn Vader en de Geest van God

Verrassend voor zijn volgelingen en toehoorders is zijn omgang met God als zijn Vader in de hemel. Zij kennen deze houding ten opzichte van Jahweh God wel uit de Schriften; de psalmen, de aartsvaders en de profeten spreken hierover. Jezus heeft met God echter een veel diepere en meer persoonlijke band. Dat brengt God dichterbij en maakt hem familiair. 'Zijn Vader in de hemel heeft hem gezonden', zegt hij steeds. En de wil van de Vader staat centraal en boven alles. Jezus laat zich helemaal leiden door de Vader; de Geest van de Vader is in hem en omgeeft hem. Dat geeft hem een sterke uitstraling; een innerlijke kracht en ook een grotere troost en vreugde in zijn bestaan.

51. Ontmoeting is heilig

Jezus besteedt een belangrijk deel van zijn korte missie op aarde aan ontmoetingen met mensen die hij op zijn voetreizen onderweg tegenkomt. Deze ontmoetingen zijn voor hem heilig. De leerlingen, die deze omgangsvorm van een religieuze meester minder goed kennen, staan hem daarbij soms in de weg en dat accepteert hij niet. Elk gesprek of genezing is voor hem een eredienst. Hij stelt zichzelf beschikbaar voor de ander; tot meerdere eer van de ander. Hij

dankt de Vader voor deze ontmoetingen en is daar heel uitgelaten over; zó heeft de Vader in de hemel het gewild.

52. Ritueel

Hij laat de ontmoetingen gepaard gaan met een spontaan ritueel: aanraken, de hand opleggen, ergens rustig gaan zitten om mensen toe te spreken en naar hen te luisteren, stilstaan als hij gevraagd of toegeroepen wordt om te helpen, gevraagd of ongevroegd naar mensen toegaan, bij mensen eten met alle ceremoniën die daarbij horen. En bij het weggaan wenst hij de mensen vrede en geluk toe; de zegen om zo door te gaan en vaak nodigt hij hen uit om hem te volgen. Hij spreekt woorden van bemoediging, lof en bewondering tot degene die zijn hulp gevraagd hebben. Goede Daden verrichten is voor Jezus geen last, maar maakt hem juist blij: 'mijn juk is zacht en mijn last is licht' zei hij dan. In het dagelijks bestaan is hij een geestelijk leider in hart en nieren.

53. Jezus manier van verkondigen en bidden

Iedere sabbat probeert Jezus in de tempel te zijn. De leiders vragen hem regelmatig om tijdens de diensten zijn leer te verkondigen. Zijn profetische woorden worden hem echter niet altijd in dank afgenomen. Een voorbeeld hiervan is zijn optreden in Nazareth. Als ze hem niet willen geloven en hem te na komen, vertrekt hij. Uitspraken over zijn Vader in de hemel en over hemzelf worden soms als godslasterlijk ervaren. Hij haalt zich hiermee de woede van de hoge geestelijke leiders op de hals en gaat hen dan maar liever uit de weg. De leiders proberen hem in de val te lokken door zijn mening te vragen over een overspelige vrouw. Zij zou in hun ogen en volgens de wet gestenigd moeten worden. Jezus zwijgt en schrijft in het zand. Wanneer de leiders vragen wat hij geschreven heeft, zegt hij 'wie geen zonde kent werp de eerste steen op haar'. Allen druipen af; te beginnen bij de oudste. Jezus is diep geraakt door de onthoofding van Johannes, zijn neef en wegbereider. Hij vertrekt dan ook uit die streek. Wanneer een zware werkdag om is en hij moe is van de mensen die zijn aandacht hebben opgeëist, zoekt hij de stilte om alleen te zijn bij zijn Vader. Zijn stijl van leven en bidden

trekt zijn volgelingen erg aan en zij vragen hem dan ook hoe zij met zijn Vader in contact kunnen komen. Als antwoord leert hij hen het Onzevader gebed.

54. Eredienst

De persoon Christoffel staat voor het verrichten van Goede Daden. Goede Daden naar het voorbeeld van Jezus in het belang van de ander die onderweg is in het dagelijks leven. In het twaalfde hoofdstuk van de brief aan de Romeinen houdt Paulus ons voor: 'Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u.' Paulus noemt het een offer; een eredienst. Je leven in dienst stellen - en zelfs weggeven - voor de eer en het welzijn van de ander.

Romeinen 12: 1

Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u. U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar veranderen door uw gezindheid te vernieuwen, om zo te ontdekken wat God van u wil en wat goed, volmaakt en welgevallig is. Met een beroep op de genade die mij geschonken is, zeg ik u allen dat u zichzelf niet hoger moet aanslaan dan u kunt verantwoorden, maar verstandig over uzelf moet denken. Denk overeenkomstig het geloof, dat is de maatstaf die God u heeft gegeven. Zoals ons ene lichaam vele delen heeft en die delen niet allemaal dezelfde functies hebben, zo zijn we samen één lichaam in Christus en zijn we, ieder apart, elkaars lichaamsdelen. We hebben verschillende gaven, onderscheiden naar de genade die ons geschonken is. Wie de gave heeft te profeteren, moet die in overeenstemming met het geloof gebruiken. Wie de gave heeft bijstand te verlenen, moet bijstand verlenen. Wie de gave heeft te onderwijzen, moet onderwijzen. Wie de gave heeft te troosten, moet troosten. Wie iets weggeeft, moet dat zonder bijbedoeling doen. Wie leiding geeft, moet dat doen met volle inzet. Wie barmhartig voor een ander is, moet daarin blijmoedig zijn.

Christoffelbeeldje

55. Je licht laten schijnen als eredienst

In de beroemde Bergrede haalt Jezus het licht aan. Het licht, zoals het donker, is een fenomenaal iets. Dagelijks hebben we te maken met licht en donker, met het licht van de dag en het donker van de nacht, het licht van de sterren, de zon en de maan en het licht van het vuur. Sinds, in de negentiende eeuw het elektrisch licht is uitgevonden, overheerst het licht op een kunstmatige wijze het donker. Jezus kende het licht van de zon en hemellichamen en het licht van het vuur. Hij doelt op het licht van het vuur dat in het donker schijnt en vergelijkt dit licht met de Goede Daden van de mens. Ook hier ziet hij de Goede Daden als een eerbewijs aan de Vader in de hemel. Mat. 5:15; 'Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel'. Misschien denkt Jezus hierbij ook aan de Bijbeltekst van Jes. 60:2. De tekst die op hem zelf slaat en met Kerstmis wordt aangehaald:

'Duisternis bedekt de aarde
en donker de naties,
maar over jou schijnt de HEER,
zijn luister is boven jou zichtbaar.'

56. Zijn zending

Goede Daden in het belang van de ander, zijn heilige handelingen in navolging van de missie van Jezus, van de twaalf apostelen en van de tweeënzeventig leerlingen. In de ogen van Jezus zijn Goede Daden een grote opdracht voor kleine mensen. Daarom zendt hij hen twee aan twee uit; de wereld in. Met z'n tweeën sta je sterker. Goede Daden zijn een eerbetoon aan de hemelse Vader en dragen bij aan de heilheid van de schepping. Jezus vertelt zijn leerlingen bij de uitzending dat zij zich gedegen dienen voor te bereiden en dat zij zichzelf zoveel mogelijk moeten wegcijferen. Soms kan de opdracht zo moeilijk zijn dat Jezus de raad geeft om extra te vasten en intenser te bidden. Hierdoor zal een missie beter slagen.

57. Christoffel zijn in tweevoud

Het Christoffel zijn is een zending. Een extra opdracht dat veel inspanningen, wijsheid en daarom uitwisseling vraagt. Ik heb ervaren dat er in mijn nabijheid steeds iemand was met wie ik kon overleggen. En dat was wederkerig. Het werk is te specifiek om het alleen te kunnen uitvoeren. Juist toen zij wegviel, ervoer ik hoe belangrijk het is het werk met tweeën of met meerdere te doen. Jezus, in het aanstellen van zijn leerlingen, paste dit toe. Marcus. 6:6: Hij trok rond langs de dorpen in de omtrek en onderwees de mensen. Hij riep de twaalf bij zich en zond hen twee aan twee uit en gaf hun macht over de onreine geesten. En dat is niet alleen om steun aan elkaar te hebben maar ook zich gesteund te weten met zijn aanwezigheid. Mattheus 18:19: 'Ik verzeker het jullie nogmaals, als twee van jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren. Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.' Troost en bemoediging is zeker ook nodig als missies dreigen te mislukken. Lucas 24:35: 'De twee leerlingen vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe hij zich aan hen kenbaar had gemaakt door het breken van het brood'.

58. Ritueel en gebed

Een Goede Daad, een Cor-dag, wordt gezien als een eredienst. Daarom dienen Goede Daden ook met de

eigenschappen van een eredienst te worden ingekleed. Deze eigenschappen zijn rituelen en gebeden. Zoals een oude ritueel; het kruisteken. Het kruisteken is tegelijkertijd een gebed en een ritueel. Door het maken van het kruisteken - een gebaar van de hand in een kruisvorm - wordt Jezus' offer aan het kruis uit liefde voor de ander, de mensheid, uitgebeeld. De woorden die het ritueel van het kruisteken begeleiden 'in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest' zeggen dat de daden worden verricht in Gods naam.

59. Het hart vervullen

Een Goede Daad zou kunnen worden voorbereid en begonnen door de Heilige Geest te vragen om sterkte en kracht: 'Kom Heilige geest vul mijn hart met het vuur en kracht van uw liefde.' Het vervullen van het hart met de heilige Geest, maakt het binnenste soepel en mild. Christoffels kunnen in moeilijke omstandigheden terecht komen; omstandigheden waarin de hardheid van het bestaan zich manifesteert. Het menselijk hart dient dan als het hart van Jezus te zijn: 'Laat uw geest over ons neerkomen zodat we mee mogen werken om de aarde te herscheppen en te helpen het aanzien ervan te vernieuwen.'

60. Geven jullie hen te eten

Jezus zendt zijn leerlingen uit om hetzelfde te doen als hij: 'Als hij die grote menigte ziet zegt hij tegen zijn apostelen: "Geven jullie hen te eten." Hij reageert fel op de suggestie van de apostelen om het volk maar weg te sturen en voor zichzelf te laten zorgen. Jezus wil juist dat de apostelen al die mensen van voedsel voorzien. Jezus geeft iedereen te eten; tot grote verbazing van de menigte en de leerlingen. Hierdoor maakt Jezus zijn bedoelingen bekend.

61. Met Jezus aan je zijde

Jezus maakt duidelijk dat hij het als een eer en een erkenning ziet wanneer hij aangeroepen wordt. Wanneer hij gevraagd wordt om iemand bij te staan bij het verrichten van Goede Daden in het belang van de ander. Juist daarom is hij in de wereld gekomen. Hij heeft immers gezegd: 'vraag en er zal je gegeven

worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan. Want wie vraagt ontvangt, wie zoekt vindt en voor wie klopt zal worden opengedaan.'

62. De onaanzienlijke en Jezus

Het meest aangrijpende hoofdstuk uit de leer van Jezus over de Goede Daden is de lezing van Mattheüs 25. Hij geeft daarin aan dat de Goede Daden ten opzichte van de onaanzienlijke en onbeduidende mens, de gevangene, de berooide en hongerige enzovoorts, gedaan dienen te worden tot meerdere eer van de Heer zelf. Jezus identificeert zich met de minsten onder de mensen. Hij zegt als die en die in de gevangenis bezocht worden, dan word ikzelf bezocht. Met deze uitspraak van Jezus verheft hij Goede Daden tot rechtstreekse eerbewijzen aan hem, aan God zelf. Jezus stelt hiermee de waardigheid van de mens als evenbeeld van God boven zijn maatschappelijke positie en gesteltenis. Jezus gaat nog verder door te zeggen dat het verkrijgen van het eeuwige leven afhangt of er wel of geen Goede Daden worden verricht. Een ware uitdaging voor de gelovige helpende mens!

63. Het verhaal van de arme Lazarus

De toehoorders van Jezus waren er helemaal van ondersteboven toen hij het verhaal vertelde van de arme Lazarus. Lazarus zat dagelijks te bedelen voor de poort van een rijke man. Een man die alleen maar feest vierde met zijn gasten en vrienden en geen oog had voor Lazarus. De rijke man overleed en moest voor zijn zonden lijden in het vuur. Ook Lazarus overleed, kreeg een plaats in de hemel en zat naast Abraham; vlakbij God. Toen de rijke vanuit zijn ellendige positie Lazarus zag, smeekte hij Abraham om Lazarus naar hem toe te sturen en zijn lot te komen verlichten. De omstanders van Jezus zullen geschokt geweest zijn van dit verhaal want Abraham was ook hun vader. Hoe haalde Jezus het in zijn hoofd Lazarus, een verstoteling, boven de rijke te stellen? Deze rijke man, met een hoog aanzien in de samenleving, had in hun ogen de hemel dubbel en dwars verdiend. En wat voor goeds heeft Lazarus gedaan? Jezus vertelde voor hen een bijna een godslasterend verhaal.

64. Maria

Maria, de moeder van Jezus, volgt Jezus op zijn rondgang. Eens, toen de omstanders haar in de menigte herkenden en zij, vanwege de drukte niet naderbij kon komen, vertelden zij hem dat Maria buiten stond. Deze herkenning van Maria onder zijn luisteraars ontlokt Jezus de uitspraak: 'Mijn moeder en mijn broers zijn zij die het woord van God horen en doen.' Jezus doelt op de Goede Daden die hij van de mensen die naar zijn woorden luisteren verwacht. Wij zouden, in Jezus gedachten, daaraan toe kunnen voegen: 'Goede Daden doen naar het voorbeeld van mijn moeder die daar tussen u in staat'.

*'Christoffel zijn is bij
de leer van Jezus aansluiten'*

65. Christoffel zijn

Christoffel zijn is bij de leer van Jezus aansluiten. Zijn levensstijl aanvaarden en in praktijk brengen. Het gebed van Jezus bidden en je zijn manier van communiceren met zijn Vader eigen maken. De heilige Schrift bestuderen; vooral de gedeelten die betrekking hebben op de Goede Daden. Nieuwsgiering zijn naar wat de Schrift hierover zegt en in overeenstemming brengen met de actuele problemen en opgedane ervaringen.

66. Gebed

Om die Goede Daden zo goed mogelijk te verrichten, wordt Jezus' bijstand gevraagd door een gebed uit te spreken. Hieronder volgen enkele voorbeelden van gebeden.

Vader, Heer van hemel en aarde,

help ons de weg te gaan van de Goede Daden
(Ef. 2:6)

Ter ere van u in Christus Jezus onze Heer.

(Om eer te bewijzen aan de Heer; Mat. 5:13)

Vader, Heer van hemel en aarde,

help mij Goede Daden te verrichten tot
uw meerdere eer in Christus Jezus.

Vader, Heer van hemel en aarde,
moge mijn Goede Daden
een eredienst zijn
voor u
voor de medemens
en voor heel uw heilige schepping
en tot vrede strekken van de hele mensheid
in Christus Jezus.

Vader, Heer van hemel en aarde,
beweeg mensen
tot het doen van Goede Daden
ter ere van u
en tot welzijn van uw schepping
In Christus Jezus.

God,
moge mijn Goede Daden
een eredienst voor u zijn.

Kom, heilige Geest,
vervul mijn hart
om Goede Daden te verrichten
en wijze woorden te spreken
en u te helpen het aanzien van de aarde te
vernieuwen.

God,
mijn dagelijkse bezigheden
schenk ik aan u en vraag uw zegen.
(Rom. 12 nieuwe vertaling)

God,
help mij Goede Daden te verrichten
tot uw meerdere eer
en tot een bijdrage
aan de heelheid van de schepping
in Christus Jezus.

In deze geest zou je zelf toepasselijke gebeden
kunnen maken:

(Ps. 90:17 Bijbel in gewone taal)
Heer, onze God, laat ons zien hoe goed u bent.
Help ons bij wat we doen,
ja, help ons bij alles wat wij doen!

Christoffelbeeld aan de stationstunnel in 's-Hertogenbosch

67. Samenvatting 'Christoffel de helper en tochtgenoot'

Het PWN zet zich sinds 2016 actief in voor het werven van Christoffels. De betekenis van Christoffel is afgeleid van de heilige Christoffel, de patroon van de reizigers. Deze Christoffel wordt 'Christoffel de helper en tochtgenoot' genoemd. Een Christoffelfiguur dient behulpzaam te zijn bij het recht doen aan reizigers, Sinti en Roma, in het dagelijks leven. We denken aan het verbeteren van hun positie in de samenleving, aan het recht in groepsverband te wonen in een wagen, het recht tot herstel na de vervolging en vernietiging van Sinti en Roma tijdens en na de oorlog van '40-'45, het stimuleren van werkgelegenheid speciaal voor de jongeren, het opkomen voor de rechten van hen die stateloos zijn, het opkomen voor gedetineerden en hun achterban. Iedereen kan een Christoffel zijn; een pastor, een wethouder, een burgemeester, een politieagent, een advocaat, een buurvrouw, een ambtenaar, een ondernemer, een gezondheidszorgmedewerker, een onderwijzer, enzovoort. Het opkomen voor het recht tot leven van je medemens, is aan iedereen gegeven. Een doelstelling van het PWN is de lokale geloofsgemeenschappen te helpen deze pastorale zorg op zich te nemen.

68. Eigen verantwoordelijkheid

Vast staat dat woonwagenbewoners, Sinti en Roma, met hun oorspronkelijk reizende achtergrond zelf de verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen samenleving. Zij zijn onderling maatschappelijk met elkaar verbonden. Zij zijn in hun geloofsbeleving geworteld in alledaags geloof van mensen onderweg. Dat ze tegenwoordig minder kunnen reizen om den brode, betekent voor hen niet dat daardoor de onderlinge verbondenheid en het geloof afzwakt of zelfs ophoudt te bestaan.

Colofon

*'Christoffel de helper
en tochtgenoot'*

Als beleidsondersteuning
van het PWN

Een product van het Pastoraat
Woonwagenbewoners,
Sinti en Roma
in Nederland (PWN)

Uitgave:
Stichting Media PWN
Emmaplein 19 C
5211 VZ 's-Hertogenbosch
073-7370223
pwin@telfort.nl
www.pwin.nl;
www.woonwagenpastoraat.nl

Samenstelling:

Jan van der Zandt m.s.c.

Redactie:

Nita van Bergen

Vormgeving:

Buro Tweevoud,
Heeswijk-Dinther

Uitgave: Lente 2021

ISBN 9789464028508

Giften

Een vrijwillige bijdrage
om deze *PWN-Brief* te
bekostigen stellen wij zeer
op prijs en is welkom op
NL59 RABO 0121905101
ten name van Pastoraat
Woonwagenbewoners in
's-Hertogenbosch.
Op ditzelfde banknummer
zijn ook giften voor acute
noodhulpverlening
ten behoeve van
woonwagenbewoners,
Sinti en Roma welkom.

PWN wordt gesteund
via KNR-PIN

2021 Jubileumjaar van het PWN

Op 1 februari 2021 vierde het PWN dat Jan van der Zandt m.s.c. veertig jaar in dienst is van het pastoraat woonwagenbewoners, Sinti en Roma.

Het PWN zelf bestaat dit jaar ook veertig jaar als kerkelijke instelling.

In die eerste jaren reisde de landelijke pastor regelmatig met de caravan door het land om kennis te maken met reizigerswereld. Het was de tijd dat de eerste grote woonwagencentra werden omgevormd tot kleinere verspreide locaties. Tijdens zijn rondreis maakte hij ook kennis met de Sinti en Roma. Dat leidde tot de oprichting van de jaarlijkse Sintibedevoort naar de Kapel in 't Zand in Roermond; ook deze bedevaart bestaat dit jaar veertig jaar.

Publiciteit

In 1983 trad H       van Hout, (1952-2017) in dienst van de instelling. Van haar hand kwamen publicaties tot stand zoals de handleiding 'Over de drempel', brochures, nieuwsbrieven en het magazine 'Samen!' (1999 tot 2006).

Met medewerking van 'Mensen in beeld houden' in Tilburg is het eerste levenswerkboek geschreven waarvan er daarna nog vier volgden. De boekjes vertellen de geschiedenis van Sinti en Roma zelf; over vroeger toen zij nog reisden, over het nu en over de verwachtingen van de toekomst.

Christoffel de helper en tochtgenoot

Sinds 2016 ontwikkelt het PWN het Christoffelproject als ondersteuning van het beleid van de instelling. Een Christoffelfiguur dient behulpzaam te zijn als tochtgenoot van reizigers, Sinti en Roma. Onder de reizigers, Roma en Sinti zijn veel onderwerpen waarbij een Christoffel van betekenis kan zijn. Denk hierbij aan het verbeteren van hun positie in de samenleving, het recht te wonen in een wagen en het leven in familieverband, het recht tot eerherstel na de vervolging, vernietiging en verwaarlozing van hen tijdens en na de oorlog van '40-'45, het

stimuleren van werkgelegenheid speciaal voor de jongeren, het opkomen voor de rechten van degene die stateloos of niet gedocumenteerd zijn, aandacht voor gedetineerden en hun achterban, voor degene die achterop raken en de zorg voor een godsdienstige levenshouding...

Goede Daden maken de mens en de natuur beter

De levenshouding van een Christoffel kan iedereen zich aanmeten of men pastor is of vrijwilliger, wethouder of burgemeester, politieagent, advocaat, buurman, koopman, ambtenaar, ondernemer, onderwijzer of verpleger. Goede Daden maken de mens en de natuur immers beter.

Contactgegevens PWN

PWN Emmaplein 19 C - 5211 VZ 's-Hertogenbosch
(073) 737 02 23 - pwin@telfort.nl